L/C ถูกปฏิเสธเพราะเอกสารไม่ตรงเงื่อนไข: หลักตรวจเอกสารเคร่งครัด กำหนดห้าวันทำการ คำบอกกล่าวปฏิเสธครั้งเดียว และคำพิพากษาศาลฎีกาเรื่องเลตเตอร์ออฟเครดิต

โดย เอกสยาม ชัยศร ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด

> เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะกรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

สาระสำคัญโดยสรุป

- ประเทศไทยไม่มีพระราชบัญญัติว่าด้วยเลตเตอร์ออฟเครดิต กติกาหลักคือ UCP 600 ของหอการค้านานาชาติซึ่งผูกพันเพราะคู่กรณีตกลงให้ใช้ และศาลฎีกาบังคับตามข้อตกลงนั้นมาตั้งแต่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 775/2525 ซึ่งวรรคแรกวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่
- ธนาคารตรวจเอกสาร ไม่ตรวจสินค้า เอกสารที่ถูกต้องตามเงื่อนไขทำให้ผู้ซื้อต้องชดใช้ธนาคารแม้สินค้าไม่ตรงสัญญา ส่วนเอกสารที่ไม่ครบตามเงื่อนไขทำให้ธนาคารที่จ่ายเงินไปเรียกเงินคืนจากผู้ซื้อไม่ได้ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548
- ธนาคารมีเวลาตรวจเอกสารไม่เกินห้าวันทำการธนาคารถัดจากวันยื่น และถ้าจะปฏิเสธต้องส่งคำบอกกล่าวครั้งเดียวที่ระบุข้อบกพร่องทุกข้อภายในกำหนดเดียวกัน ธนาคารที่ไม่ปฏิบัติตามหมดสิทธิอ้างว่าเอกสารไม่ถูกต้อง ตาม UCP 600 ข้อ 14 และข้อ 16

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

- สิทธิของธนาคารที่จะเรียกเงินคืนจากผู้ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตมีอายุความสิบปีตามมาตรา 193/30 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 266/2546 และคดีเลตเตอร์ออฟเครดิตที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศอยู่ในอำนาจศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

เลตเตอร์ออฟเครดิตอยู่ใต้กฎหมายใด

เลตเตอร์ออฟเครดิต (letter of credit หรือ L/C: คำมั่นของธนาคารผู้ออกที่จะจ่ายเงินให้ผู้ขายเมื่อผู้ขายยื่นเอกสารตามเงื่อนไข) ในประเทศไทยอยู่ใต้ข้อตกลงของคู่กรณี ซึ่งเกือบทุกฉบับกำหนดให้ใช้ UCP 600 ของหอการค้านานาชาติ ศาลฎีกาถือว่าระเบียบนี้เป็นส่วนหนึ่งของข้อสัญญาเมื่อคู่กรณีตกลงให้ใช้ และตีความตามมาตรา 368 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งให้พิเคราะห์ถึงปกติประเพณี

ธุรกรรม เลตเตอร์ออฟ เครดิต หนึ่ง รายการ มี สัญญา อย่าง น้อย สามชั้น ซ้อน กัน ชั้นแรก คือ สัญญาซื้อขายระหว่างผู้ขายในต่างประเทศกับผู้ซื้อในไทย ซึ่งกำหนดว่าผู้ซื้อจะชำระราคาด้วยเลตเตอร์ออฟเครดิต ชั้นที่สองคือคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (application: สัญญาระหว่างผู้ซื้อในฐานะผู้ขอเปิดกับธนาคารผู้ออก) ซึ่งกำหนดเงื่อนไขเอกสาร ค่าธรรมเนียม หลักประกัน และหน้าที่ชดใช้เงิน ชั้นที่สามคือตัวเลตเตอร์ออฟเครดิต ซึ่งเป็นคำมั่นของธนาคารผู้ออกต่อผู้ขายในฐานะผู้รับประโยชน์ (beneficiary: ผู้มีสิทธิรับเงินตามเครดิต) ถ้ามีธนาคารผู้ยืนยัน (confirming bank: ธนาคารที่ให้คำมั่นจ่ายเงินเพิ่มอีกชั้นหนึ่ง) หรือธนาคารผู้รับซื้อเอกสาร (negotiating bank: ธนาคารที่รับซื้อตั๋วแลกเงินและเอกสารจากผู้ขายก่อนครบกำหนด) ความสัมพันธ์ก็เพิ่มขึ้นอีกชั้น

ประเทศไทยไม่มีพระราชบัญญัติที่บัญญัติเรื่องเลตเตอร์ออฟเครดิตโดยตรง ต่างจากสหรัฐอเมริกาซึ่งมีหมวด 5 ของประมวลกฎหมายพาณิชย์แบบเดียวกัน (Uniform Commercial Code: UCC) แหล่งกติกาที่ใช้จริงจึงเป็น UCP 600 ซึ่งหอการค้านานาชาติจัดทำขึ้นและใช้บังคับเมื่อเลตเตอร์ออฟเครดิตระบุว่าอยู่ใต้ระเบียบนี้[1] ศาลฎีกายอมรับผลผูกพันของระเบียบนี้ตั้งแต่ฉบับ ค.ศ. 1962 ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 775/2525 ซึ่งวรรคแรกวินิจฉัยโดยมติที่ประชุมใหญ่[2]

> คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 775/2525 (ประชุมใหญ่)
>
> ผู้ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตตกลงให้ถือระเบียบประเพณีและพิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิตมีเอกสารประกอบของสภาหอการค้านานาชาติเป็นส่วนหนึ่งของข้อสัญญา เมื่อผู้ขายเสนอเอกสารถูกต้องตรงตามเงื่อนไขแล้ว แม้สินค้าไม่ตรงตามรายการในใบตราส่ง บัญชีราคาสินค้า และใบเสนอขาย ผู้ขอเปิดยังต้องรับผิดชดใช้ธนาคาร

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

คำพิพากษานี้วางหลักสองข้อที่ยังใช้อยู่ ข้อแรก UCP มีผลเพราะคู่สัญญาตกลงรับเข้ามาเป็นข้อสัญญา ไม่ใช่เพราะเป็นกฎหมาย ข้อที่สอง ความเสี่ยงว่าสินค้าจริงจะตรงกับเอกสารหรือไม่ตกแก่ผู้ซื้อ ไม่ใช่ธนาคาร ในกรณีที่ข้อสัญญาไม่ชัด ศาลตีความตามมาตรา 368 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์[3]

> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 368
>
> “สัญญานั้นท่านให้ตีความไปตามความประสงค์ในทางสุจริต โดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย”

คำว่า “ปกติประเพณี” ในมาตรานี้เปิดทางให้ศาลใช้แนวปฏิบัติของธนาคารระหว่างประเทศช่วยอ่านเงื่อนไขเครดิต แนวปฏิบัติที่สำคัญที่สุดคือมาตรฐานการตรวจเอกสารของธนาคารระหว่างประเทศ (International Standard Banking Practice หรือ ISBP: คู่มือการตรวจเอกสารตาม UCP 600 ของหอการค้านานาชาติ) ฉบับปัจจุบันคือ ICC Publication No. 821 ปี ค.ศ. 2023 ซึ่งหอการค้านานาชาติระบุว่าต้องอ่านคู่กับ UCP 600 เสมอ[7] เมื่อคู่กรณีโต้แย้งว่าความต่างของถ้อยคำในเอกสารถึงขนาดเป็นข้อบกพร่องหรือไม่ ISBP คือหลักฐานของปกติประเพณีที่ผู้เขียนเห็นว่าศาลไทยควรรับฟัง

หลักความเป็นอิสระ: ธนาคารตรวจเอกสาร ไม่ตรวจสินค้า

หน้าที่ของธนาคารผู้ออกจำกัดอยู่ที่การตรวจว่าเอกสารครบถ้วนและตรงตามเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิต ธนาคารไม่ผูกพันตามสัญญาซื้อขายและไม่มีหน้าที่ตรวจว่าสินค้าถูกบรรทุกจริงหรือตรงตามสัญญา ตาม UCP 600 ข้อ 4 และข้อ 5 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6793/2543 และ 1561/2529

หลักความเป็นอิสระ (independence principle หรือ autonomy principle: หลักที่แยกคำมั่นของธนาคารออกจากสัญญาซื้อขาย) เป็นเหตุผลทางเศรษฐกิจของเลตเตอร์ออฟเครดิต ผู้ขายยอมส่งสินค้าข้ามพรมแดนให้ผู้ซื้อที่ตนไม่รู้จักเพราะเชื่อว่าธนาคารจะจ่ายเงินเมื่อเอกสารถูกต้อง โดยผู้ซื้อยกข้อโต้แย้งเรื่องคุณภาพสินค้าขึ้นขัดขวางไม่ได้ ศาลฎีกาอธิบายหลักนี้ไว้ชัดใน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6793/2543 ว่าธนาคารผู้ออกไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขาย และมีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขก่อนจ่ายเงินเท่านั้น[5]

> คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6793/2543
>
> ผู้ซื้ออ้างว่าถูกหลอกให้ซื้อวัตถุดิบในราคาสูงเกินจริง และขอให้ศาลอายัดเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าธนาคารผู้ออกไม่เกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขาย มีหน้าที่ตรวจเอกสารเท่านั้น และการไม่ชำระเงินโดยปราศจากเหตุผลที่ยอมรับได้ในวงการค้าระหว่างประเทศย่อมกระทบความน่าเชื่อถือของธนาคารและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง การออกคำสั่งอายัดห้ามธนาคารจ่ายเงินจึงต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1561/2529 ใช้หลักเดียวกันกับข้อเท็จจริงที่ผู้นำเข้ามักอ้าง กล่าวคือเมื่อใบตราส่งสินค้าทางเรือแสดงว่าได้บรรทุกสินค้าขึ้นระวางเรือแล้ว ธนาคารตัวแทนมีหน้าที่จ่ายเงินให้ผู้ขาย และไม่มีหน้าที่ตรวจว่าความจริงสินค้าได้บรรทุกลงเรือหรือไม่[10] คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 266/2546 อธิบายหน้าที่ของเลตเตอร์ออฟเครดิตจากอีกด้านหนึ่ง ว่าธนาคารเปิดเครดิตเพื่อคุ้มครองผู้ซื้อ และในเวลาเดียวกันเป็นการรับรองต่อผู้ขายว่าจะได้รับเงินแน่นอนเมื่อปฏิบัติถูกต้องตามเงื่อนไข[6]

ผลในทางปฏิบัติของหลักนี้มีสองด้าน สำหรับผู้นำเข้า สิทธิเรียกร้องเรื่องสินค้าชำรุด ขาดจำนวน หรือไม่ตรงคำพรรณนา ต้องใช้กับผู้ขายตามสัญญาซื้อขาย ผู้ขนส่งตามสัญญารับขน หรือผู้รับประกันภัยตามกรมธรรม์ ไม่ใช่ใช้กับธนาคาร สำหรับผู้ส่งออก ความปลอดภัยของเงินค่าสินค้าขึ้นอยู่กับเอกสาร ไม่ใช่สินค้า ผู้ส่งออกที่ส่งสินค้าถูกต้องทุกประการแต่ยื่นใบตราส่งช้าไปหนึ่งวันจึงเสี่ยงไม่ได้รับเงินจากธนาคาร ขณะที่ผู้ขายที่เอกสารสมบูรณ์ได้รับเงินแม้สินค้ามีปัญหา

หลักเอกสารต้องตรงตามเงื่อนไขอย่างเคร่งครัด

ธนาคารต้องตรวจการยื่นเอกสารโดยดูจากเอกสารเพียงอย่างเดียวว่าปรากฏตามหน้าเอกสารว่าเป็นการยื่นที่ถูกต้องหรือไม่ ข้อมูลในเอกสารไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกตัวอักษร แต่ต้องไม่ขัดกัน และคำพรรณนาสินค้าในบัญชีราคาสินค้าต้องตรงกับเลตเตอร์ออฟเครดิต ตาม UCP 600 ข้อ 14 (a) ข้อ 14 (d) และข้อ 18 (c)

หลักการตรวจเอกสารอย่างเคร่งครัด (strict compliance: หลักที่ไม่ยอมรับเอกสารที่เกือบตรงหรือใช้แทนกันได้) เกิดจากคำพิพากษาอังกฤษในทศวรรษ 1920 และกลายเป็นหลักสากลของธุรกรรมเครดิตเอกสาร เหตุผลคือธนาคารไม่รู้ธุรกิจของลูกค้า ธนาคารที่จ่ายเงินตามเอกสารที่ “ใกล้เคียง” จะต้องรับความเสี่ยงว่าผู้ขอเปิดโต้แย้งภายหลังว่าความต่างนั้นมีนัยสำคัญต่อธุรกิจของตน UCP 600 ข้อ 14 (a) กำหนดให้ธนาคารตรวจการยื่นจากเอกสารเพียงอย่างเดียว ส่วนข้อ 14 (d) ผ่อนหลักนี้ลงโดยยอมให้ข้อมูลในเอกสารต่าง ๆ ไม่เหมือนกันทุกตัวอักษรได้ ตราบที่ไม่ขัดกัน[8]

สหรัฐอเมริกา บัญญัติ หลัก เดียวกัน ไว้ใน กฎหมาย ลายลักษณ์อักษร โดย เชื่อม ความเคร่งครัด เข้ากับ แนวปฏิบัติมาตรฐานของธนาคาร (standard practice) ถ้อยคำนี้ช่วยให้เห็นว่าหลักเคร่งครัดในความหมายสมัยใหม่ไม่ใช่การเทียบตัวอักษรแบบกระจกเงา แต่เป็นการเทียบกับสิ่งที่ผู้ตรวจเอกสารที่ชำนาญจะถือว่าตรงกัน[9]

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

> Uniform Commercial Code § 5-108 (a)
>
> “(a) Except as otherwise provided in Section 5-109, an issuer shall honor a presentation that, as determined by the standard practice referred to in subsection (e), appears on its face strictly to comply with the terms and conditions of the letter of credit. Except as otherwise provided in Section 5-113 and unless otherwise agreed with the applicant, an issuer shall dishonor a presentation that does not appear so to comply.”

ศาลฎีกาไทยใช้หลักเคร่งครัดในทางที่คุ้มครองผู้ขอเปิดเครดิตอย่างชัดเจนในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548 ผู้ซื้อเครื่องจักรกำหนดในเลตเตอร์ออฟเครดิตให้ผู้ขายยื่นเอกสารแสดงคุณลักษณะทางเทคนิค แบบระบบไฟฟ้า คู่มือการใช้งาน และรายการชิ้นส่วนอะไหล่ ผู้ขายไม่ได้ยื่นเอกสารเหล่านี้ ธนาคารตัวแทนจ่ายเงินไปโดยไม่ทักท้วง ผู้ซื้อจึงประกอบเครื่องจักรและเดินเครื่องผลิตไม่ได้[11]

> คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548
>
> ธนาคารไม่มีหน้าที่ตรวจความถูกต้องของสินค้าในตู้สินค้า แต่มีหน้าที่ตรวจเอกสารตามที่ระบุในเลตเตอร์ออฟเครดิตให้ถูกต้องครบถ้วนตามคำสั่งของผู้ขอเปิด การจ่ายเงินโดยไม่ตรวจเอกสารให้ครบถ้วนเป็นการจ่ายโดยผิดจากคำสั่ง ผู้ขอเปิดจึงไม่ต้องชดใช้เงิน ไม่ต้องรับผิดตามตั๋วสัญญาใช้เงินและสัญญาทรัสต์รีซีทซึ่งมีมูลหนี้เดิมจากเลตเตอร์ออฟเครดิต และผู้ค้ำประกันก็ไม่ต้องรับผิด

คำพิพากษานี้มีความสำคัญต่อผู้นำเข้ามากกว่าที่เห็นในครั้งแรก ข้อแรก ศาลฎีกาถือว่าเงื่อนไขเอกสารเป็น “คำสั่ง” ของผู้ขอเปิด ธนาคารที่จ่ายเงินนอกคำสั่งรับความเสี่ยงเอง ข้อที่สอง สัญญาทรัสต์รีซีท (trust receipt: สัญญาที่ธนาคารปล่อยเอกสารให้ผู้นำเข้านำไปออกสินค้าก่อนชำระเงิน โดยสินค้ายังเป็นทรัพย์สินของธนาคาร) และตั๋วสัญญาใช้เงินที่ลงนามภายหลัง ไม่ได้ทำให้หนี้ที่ไม่มีอยู่กลับมีขึ้น และไม่ใช่หนังสือรับสภาพหนี้ ข้อที่สาม ผู้ค้ำประกันพ้นความรับผิดไปพร้อมกัน ผู้นำเข้าที่ถูกธนาคารฟ้องตามสัญญาทรัสต์รีซีทจึงควรย้อนกลับไปตรวจเอกสารชุดที่ธนาคารรับไว้ในวันที่จ่ายเงินก่อนเสมอ

หลักเคร่งครัดยังใช้กับการตีความคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตเอง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1156/2546 ตีความคำขอเปิดที่ระบุว่าใบตราส่งให้ทำในนามธนาคารและให้แจ้งแก่ผู้ซื้อ แม้ข้อความตอนต่อมาจะให้เอกสารการส่งสินค้าทั้งหมดออกในนามผู้ซื้อ ศาลฎีกาถือว่าใบตราส่งยังต้องทำในนามธนาคาร[20] เงื่อนไขเฉพาะเรื่องจึงมีผลเหนือข้อความทั่วไป และผู้ร่างคำขอเปิดควรแก้ข้อความที่ขัดกันก่อนยื่นต่อธนาคาร ไม่ใช่ปล่อยให้ผู้ตรวจเอกสารตีความภายหลัง

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

ข้อบกพร่องที่ทำให้ L/C ถูกปฏิเสธบ่อย

ข้อบกพร่องที่พบบ่อยแบ่งเป็นสามกลุ่ม คือข้อบกพร่องเรื่องเวลา ได้แก่ ส่งสินค้าช้า ยื่นเอกสารเกินยี่สิบเอ็ดวันหลัง วัน ส่งสินค้า หรือ ยื่น หลัง เครดิต หมดอายุ ข้อบกพร่อง เรื่อง ความครบถ้วน ได้แก่ เอกสาร ขาด หรือ จำนวนต้นฉบับไม่ครบ และข้อบกพร่องเรื่องเนื้อหา ได้แก่ ข้อมูลในเอกสารขัดกัน คำพรรณนาสินค้าในบัญชีราคาไม่ตรงเครดิต หรือวงเงินประกันภัยต่ำกว่าเกณฑ์

ข้อมูลเชิงประจักษ์ชี้ว่าเอกสารที่ไม่ตรงเงื่อนไขเป็นเรื่องปกติ ไม่ใช่ข้อยกเว้น งานวิจัยของ Ronald J. Mann ซึ่งเก็บข้อมูลธุรกรรม 500 รายการจากธนาคารในสหรัฐอเมริกาห้าแห่ง พบว่าการเรียกเก็บเงินที่ถูกต้องตามเลตเตอร์ออฟเครดิตมีน้อยกว่าร้อยละ 25 และธุรกรรมส่วนใหญ่ได้รับเงินหลังธนาคารขอความยินยอมจากผู้ซื้อแล้ว[12] ตัวเลขนี้เป็นข้อมูลของตลาดสหรัฐอเมริกา และผู้เขียนยังไม่พบข้อมูลเผยแพร่ของธนาคารไทยในเรื่องเดียวกัน แต่ประสบการณ์ของผู้ส่งออกไทยไม่ต่างกันมาก ข้อบกพร่องที่ผู้เขียนพบบ่อยในการตรวจเอกสารมีดังนี้

1. ส่งสินค้าช้ากว่ากำหนด วันที่บรรทุกขึ้นเรือ (on board date) ในใบตราส่งต้องไม่หลังวันส่งสินค้าครั้งสุดท้ายที่เครดิตกำหนด ข้อบกพร่องนี้แก้ด้วยเอกสารไม่ได้ เพราะวันที่ในใบตราส่งต้องตรงกับความจริง

2. ยื่นเอกสารช้า UCP 600 ข้อ 14 (c) กำหนดให้ยื่นเอกสารที่มีเอกสารการขนส่งต้นฉบับไม่ช้ากว่ายี่สิบเอ็ดวันตามปฏิทินหลังวันส่งสินค้า และไม่ช้ากว่าวันหมดอายุ ถ้าเครดิตกำหนดระยะยื่นเองไว้ต่างจากนี้ ศาลอุทธรณ์อังกฤษในคดี Fortis ที่กล่าวถึงด้านล่างถือว่าข้อกำหนดของเครดิตมีผลเหนือข้อ 14 (c)

3. ใบตราส่งไม่สะอาดหรือไม่ระบุว่าบรรทุกแล้ว ใบตราส่งที่มีหมายเหตุว่าหีบห่อชำรุด หรือเป็นใบตราส่งรับไว้เพื่อขนส่ง (received for shipment) โดยไม่มีบันทึกการบรรทุก เป็นข้อบกพร่องที่ธนาคารยกขึ้นบ่อย

4. คำ พรรณนา สินค้า ใน บัญชี ราคา ไม่ ตรง เครดิต ข้อ 18 (c) บังคับ ให้ บัญชี ราคา สินค้า ทางการค้า (commercial invoice) พรรณนาสินค้าตรงกับเครดิต ส่วนเอกสารอื่นพรรณนาเป็นคำทั่วไปได้ตามข้อ 14 (e) ผู้ส่งออกจำนวนมากใช้ชื่อรุ่นสินค้าภายในบริษัทในบัญชีราคา แล้วถูกปฏิเสธด้วยเหตุนี้

5. ข้อมูลขัดกันระหว่างเอกสาร น้ำหนัก จำนวนหีบห่อ เครื่องหมายหีบห่อ หรือท่าเรือปลายทางไม่ตรงกันระหว่างใบตราส่ง ใบแสดงรายการบรรจุหีบห่อ (packing list) และใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

6. วงเงินประกันภัยหรือขอบเขตความคุ้มครองไม่ครบ ถ้าเครดิตไม่กำหนดวงเงิน ข้อ 28 (f) (ii) กำหนดขั้นต่ำร้อยละ 110 ของราคา CIF หรือ CIP และตามข้อ 28 (e) วันที่ของเอกสารประกันภัยต้องไม่หลังวันส่งสินค้า เว้นแต่เอกสารนั้นแสดงว่าความคุ้มครองมีผลตั้งแต่วันที่ไม่หลังวันส่งสินค้า

7. เอกสารขาดหรือต้นฉบับไม่ครบชุด เช่น ใบตราส่งต้นฉบับครบชุดสามฉบับแต่ยื่นสองฉบับ ใบรับรองการตรวจสินค้าออกโดยผู้ตรวจที่ไม่ใช่รายที่เครดิตกำหนด หรือขาดเอกสารทางเทคนิคแบบเดียวกับคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548

ข้อบกพร่องทั้งเจ็ดกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ป้องกันได้ตั้งแต่วันที่ได้รับร่างเลตเตอร์ออฟเครดิต ผู้ขายที่ตรวจเงื่อนไขกับ ตาราง การผลิต และ การขนส่ง จริง ก่อน เครดิต ออก แล้ว ขอ แก้ไข เงื่อนไข ที่ ปฏิบัติ ไม่ ได้ ทันที เสียค่าธรรมเนียมแก้ไขเครดิตน้อยกว่าความเสียหายจากการถูกปฏิเสธหลายเท่า ข้อนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของงานวิจัยข้างต้นว่าเอกสารที่ไม่ตรงเงื่อนไขส่วนใหญ่มาจากการร่างเงื่อนไขที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงตั้งแต่ต้น

ธนาคารต้องตรวจเอกสารและปฏิเสธอย่างไร: ห้าวันทำการและคำบอกกล่าวครั้งเดียว

ธนาคารมีเวลาตรวจเอกสารสูงสุดห้าวันทำการธนาคารถัดจากวันยื่น ถ้าจะปฏิเสธ ต้องส่งคำบอกกล่าวครั้งเดียว ทางโทรคมนาคม ภายใน สิ้น วันทำการ ที่ ห้า ระบุ ว่า ปฏิเสธ ระบุ ข้อบกพร่อง ทุก ข้อ และ ระบุ ว่า จะ ทำอย่างไร กับ เอกสาร ธนาคารที่ไม่ปฏิบัติตามหมดสิทธิอ้างว่าเอกสารไม่ถูกต้อง ตาม UCP 600 ข้อ 14 (b) ข้อ 16 (c) ข้อ 16 (d) และข้อ 16 (f)

ข้อ 16 ของ UCP 600 เป็นข้อที่ผู้ส่งออกควรรู้มากที่สุด เพราะเปลี่ยนการถูกปฏิเสธจากเรื่องที่ต้องยอมรับเป็นเรื่องที่ตรวจสอบความชอบได้ เงื่อนไขของการปฏิเสธที่ชอบด้วย UCP 600 มีสี่ข้อ ข้อแรก ต้องปฏิเสธ ภายใน ห้า วันทำการ ธนาคาร ถัดจาก วัน ยื่น เอกสาร ข้อ ที่สอง ต้อง เป็น คำบอกกล่าว ครั้ง เดียว ธนาคาร จะ ทยอย แจ้ง ข้อบกพร่อง เพิ่ม ภายหลัง ไม่ได้ ข้อ ที่สาม คำบอกกล่าว ต้อง ระบุ ข้อบกพร่อง ทุก ข้อ ที่ ธนาคาร จะ อาศัย ข้อที่สี่ คำบอกกล่าวต้องระบุว่าธนาคารจะถือเอกสารไว้รอคำสั่งจากผู้ยื่น ถือไว้จนกว่าผู้ขอเปิดจะสละสิทธิ ส่งเอกสารคืน หรือดำเนินการตามคำสั่งที่ได้รับก่อนหน้า[13]

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

ผลของการฝ่าฝืนอยู่ในข้อ 16 (f) ธนาคารผู้ออกหรือธนาคารผู้ยืนยันที่ไม่ปฏิบัติตามข้อ 16 หมดสิทธิอ้างว่าเอกสารไม่ใช่การยื่นที่ถูกต้อง แม้เอกสารจะมีข้อบกพร่องจริงก็ตาม กฎหมายสหรัฐอเมริกาวางผลเดียวกันไว้ใน UCC § 5-108 (c)[9] ผลข้อนี้ทำให้งานแรกของผู้ส่งออกที่ได้รับคำบอกกล่าวปฏิเสธ คือการตรวจตัวคำบอกกล่าวเอง ไม่ใช่การรีบแก้เอกสาร

> Fortis Bank SA/NV v Indian Overseas Bank [2011] EWCA Civ 58
>
> ธนาคารผู้ออกแจ้งปฏิเสธและเลือกส่งเอกสารคืนตามข้อ 16 แต่ไม่ส่งคืนตามที่แจ้ง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าธนาคารที่เลือกส่งเอกสารคืนต้องส่งคืนโดยรวดเร็วตามสมควร เมื่อไม่ทำจึงหมดสิทธิอ้างข้อบกพร่องตามข้อ 16 (f) ศาลอุทธรณ์อังกฤษยกอุทธรณ์ของธนาคารผู้ออก

คดีนี้แสดงว่าข้อ 16 ไม่ได้บังคับเพียงรูปแบบของคำบอกกล่าว แต่บังคับพฤติกรรมของธนาคารหลังแจ้งปฏิเสธด้วย ธนาคารที่แจ้งว่าจะส่งเอกสารคืนแล้วกลับถือเอกสารไว้ ทำให้ธนาคารเสียสิทธิปฏิเสธ[14] ผู้เขียนเห็นว่าหลักเดียวกันใช้กับธนาคารที่ปล่อยเอกสารให้ผู้ซื้อนำไปออกสินค้าก่อนได้รับการสละสิทธิ เพราะเป็นการปฏิบัติต่อเอกสารไม่ตรงกับสถานะที่แจ้งไว้ตามข้อ 16 (c) (iii) คำพิพากษาของศาลต่างประเทศไม่ผูกพันศาลไทย แต่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศซึ่งต้องตีความ UCP 600 ตามปกติประเพณีระหว่างประเทศ ย่อมรับฟังแนวการตีความของศาลในประเทศที่เป็นศูนย์กลางการค้าได้ ผู้เขียนยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกาไทยที่วินิจฉัยข้อ 16 (f) ของ UCP 600 โดยตรงในการค้นรอบนี้

รายการตรวจคำบอกกล่าวปฏิเสธที่สำนักงานใช้มีห้าคำถาม หนึ่ง วันที่ธนาคารได้รับเอกสารคือวันใด และคำบอกกล่าวส่งก่อนสิ้นวันทำการที่ห้าหรือไม่ โดยนับวันหยุดของธนาคารผู้ออก สอง คำบอกกล่าวเป็นฉบับเดียวที่ระบุข้อบกพร่องครบหรือไม่ สาม ข้อบกพร่องแต่ละข้อเป็นข้อบกพร่องจริงตาม UCP 600 และ ISBP หรือเป็นเพียงความต่างของถ้อยคำที่ไม่ขัดกันตามข้อ 14 (d) สี่ คำบอกกล่าวระบุสถานะของเอกสารตามข้อ 16 (c) (iii) หรือไม่ ห้า หลังแจ้งปฏิเสธ ธนาคารปฏิบัติต่อเอกสารตรงกับที่แจ้งหรือไม่ คำตอบ “ไม่” ข้อใดข้อหนึ่งอาจทำให้ธนาคารต้องจ่ายเงินแม้เอกสารมีข้อบกพร่อง

ผู้ซื้อสละข้อบกพร่อง และธนาคารที่จ่ายเงินทั้งที่เอกสารไม่ตรง

เมื่อเอกสารมีข้อบกพร่อง ธนาคารผู้ออกอาจถามผู้ขอเปิดว่าจะสละสิทธิยกข้อบกพร่องหรือไม่ แต่การถามไม่ขยายกำหนดห้าวันทำการ ถ้าธนาคารจ่ายเงินทั้งที่เอกสารไม่ครบตามเงื่อนไขและผู้ขอเปิดไม่ได้สละสิทธิ ศาลฎีกาถือว่าเป็นการจ่ายเงินผิดจากคำสั่ง ผู้ขอเปิดไม่ต้องชดใช้ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

ในทางปฏิบัติ ข้อบกพร่องส่วนใหญ่ไม่จบด้วยการปฏิเสธ แต่จบด้วยการสละสิทธิ (waiver: การที่ผู้ขอเปิดยอมรับเอกสารแม้มีข้อบกพร่อง) UCP 600 ข้อ 16 (b) ยอมให้ธนาคารผู้ออกติดต่อผู้ขอเปิดเพื่อขอให้สละสิทธิได้ตามดุลพินิจ แต่ระยะเวลาห้าวันทำการยังเดินต่อไป[13] ช่วงเวลานี้คือจุดที่อำนาจต่อรองเปลี่ยนมือ ผู้ซื้อที่ตลาดสินค้าตกต่ำ หรือพบว่าสินค้ามีปัญหา อาจปฏิเสธการสละสิทธิเพื่อเจรจาลดราคา ผู้ขายจึงควรรู้ว่าตนยังมีทางเลือกใดบ้าง เช่น การยื่นเอกสารที่แก้ไขแล้วภายในอายุเครดิตและภายในยี่สิบเอ็ดวัน การโต้แย้งว่าข้อบกพร่องที่อ้างไม่ใช่ข้อบกพร่องจริง หรือการโต้แย้งว่าคำบอกกล่าวไม่ชอบตามข้อ 16

ด้านผู้นำเข้า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขอเปิดกับธนาคารผู้ออกมีลักษณะใกล้เคียงการมอบหมายให้ธนาคารจ่ายเงินแทนตามคำสั่ง ศาลฎีกาในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548 ใช้ถ้อยคำว่าการจ่ายเงินโดยไม่ตรวจเอกสารให้ครบถ้วน “เป็นการชำระเงินไปโดยผิดจากคำสั่ง” คำพิพากษาไม่ได้ระบุว่าใช้บทตัวแทน และศาลฎีกาในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 266/2546 ก็ถือว่าธนาคารไม่ใช่ผู้รับทำการงานเพื่อสินจ้าง ตามมาตรา 193/34 (7) ผู้เขียนจึงเห็นว่าบทตัวแทนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นเพียงบทที่ช่วยอธิบายเหตุผลของหลักนี้โดยเทียบเคียง ไม่ใช่ฐานทางกฎหมายที่ศาลวางไว้ บทที่ใกล้ที่สุดคือมาตรา 807[15]

> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 807
>
> “ตัวแทนต้องทำการตามคำสั่งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายของตัวการ เมื่อไม่มีคำสั่งเช่นนั้น ก็ต้องดำเนินตามทางที่เคยทำกันมาในกิจการค้าขายอันเขาให้ตนทำอยู่นั้น
>
> อนึ่ง บทบัญญัติมาตรา 659 ว่าด้วยการฝากทรัพย์นั้น ท่านให้นำมาใช้ด้วยโดยอนุโลมตามควร”

เมื่อเทียบเคียงมาตรา 807 กับมาตรา 812 ซึ่งให้ตัวแทนรับผิดในความเสียหายเพราะทำการนอกเหนืออำนาจ[16] และมาตรา 816 วรรคหนึ่งซึ่งให้ตัวแทนเรียกเงินทดรองคืนได้เฉพาะที่ “พิเคราะห์ตามเหตุควรนับว่าเป็นการจำเป็น”[17] ผลที่ได้สอดคล้องกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548 กล่าวคือธนาคารที่จ่ายเงินตามเอกสารซึ่งไม่ตรงคำสั่งของผู้ขอเปิด ไม่ได้จ่ายเงินที่จำเป็นตามที่ได้รับมอบหมาย จึงเรียกเงินนั้นคืนจากผู้ขอเปิดไม่ได้

> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 812
>
> “ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นอย่างใด ๆ เพราะความประมาทเลินเล่อของตัวแทนก็ดี เพราะไม่ทำการเป็นตัวแทนก็ดี หรือเพราะทำการโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจก็ดี ท่านว่าตัวแทนจะต้องรับผิด”

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

ข้อควรระวังสำหรับผู้นำเข้าคือ การกระทำภายหลังอาจถูกตีความว่าเป็นการสละสิทธิโดยปริยาย เช่น การรับเอกสารไปออกสินค้าโดยไม่ทักท้วง การลงนามสัญญาทรัสต์รีซีทพร้อมบันทึกยอมรับเอกสาร หรือการจ่ายค่าธรรมเนียมข้อบกพร่อง (discrepancy fee) โดยไม่สงวนสิทธิ ผู้นำเข้าที่ต้องการออกสินค้าก่อนเพื่อไม่ให้เสียค่าเสียเวลาตู้สินค้า ควรทำหนังสือสงวนสิทธิถึงธนาคารในวันเดียวกันว่าการรับเอกสารไม่ใช่การยอมรับข้อบกพร่อง และระบุข้อบกพร่องที่พบเป็นรายข้อ

หน้าที่ชดใช้เงินของผู้ขอเปิด ทรัสต์รีซีท และอายุความ

เมื่อธนาคารจ่ายเงินตามเอกสารที่ถูกต้อง ผู้ขอเปิดต้องชดใช้ธนาคารตามคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต ธนาคารที่ขายสินค้าซึ่งเป็นหลักประกันต้องนำเงินไปชำระหนี้ตามคำขอเปิดรายนั้นก่อน และการฟ้องให้รับผิดตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตมีอายุความสิบปีตามมาตรา 193/30
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หนี้ของผู้ขอเปิดต่อธนาคารมักอยู่ในเอกสารหลายฉบับพร้อมกัน ได้แก่ คำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต สัญญาทรัสต์รีซีท ตั๋วสัญญาใช้เงิน สัญญาค้ำประกัน และสัญญาจำนอง ศาลฎีกาวินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 775/2525 ว่าเมื่อผู้ขอเปิดทำสัญญาทรัสต์รีซีทแบ่งชำระเป็นงวดแล้วผิดนัดงวดแรก ธนาคารฟ้องเรียกหนี้ทั้งจำนวนได้[2] ในทางกลับกัน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8972/2553 จำกัดสิทธิของธนาคารในหลักประกัน ธนาคารที่รับใบตราส่งไว้ในฐานะผู้รับตราส่งเพื่อเป็นหลักประกันและขายสินค้าเมื่อผู้ขอเปิดผิดนัด ต้องนำเงินที่ได้ไปชำระหนี้ตามคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตรายนั้น จะนำไปหักหนี้รายอื่นหรือหนี้ของบุคคลอื่นไม่ได้[18]

> คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 266/2546
>
> ธนาคารที่เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตไม่ใช่ผู้ประกอบธุรกิจรับทำการงานเพื่อเรียกสินจ้างและเงินทดรอง ตามมาตรา 193/34 (7) การฟ้องให้รับผิดตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตไม่มีกฎหมายกำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีอายุความสิบปีตามมาตรา 193/30

> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30
>
> “อายุความนั้น ถ้าประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้มีกำหนดสิบปี”

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

อายุความสิบปีหมายความว่าผู้นำเข้าที่ผิดนัดชำระหนี้ตามเลตเตอร์ออฟเครดิตจะยกอายุความสองปีขึ้นต่อสู้ไม่ได้[19] แต่ผู้นำเข้ายังมีข้อต่อสู้เรื่องเนื้อหาตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548 อยู่ตลอดอายุความนั้น คือการพิสูจน์ว่าธนาคารจ่ายเงินตามเอกสารที่ไม่ครบเงื่อนไข หลักฐานสำคัญในคดีประเภทนี้คือชุดเอกสารที่ธนาคารได้รับจากธนาคารต่างประเทศ ใบตรวจเอกสารภายในของธนาคาร และหนังสือที่ธนาคารส่งถึงผู้ขอเปิดเพื่อขอสละสิทธิ ผู้นำเข้าควรขอสำเนาเอกสารเหล่านี้ตั้งแต่ก่อนรับเอกสารไปออกสินค้า

ข้อยกเว้นกลฉ้อฉล: เมื่อใดจึงห้ามธนาคารจ่ายเงินได้

ข้อยกเว้นกลฉ้อฉล (fraud exception: ข้อยกเว้นของหลักความเป็นอิสระเมื่อผู้รับประโยชน์ใช้เอกสารเท็จหรือฉ้อฉล) ได้รับการยอมรับในศาลสหรัฐอเมริกาและศาลอังกฤษ แต่จำกัดอยู่ที่กลฉ้อฉลของผู้รับประโยชน์ ศาลฎีกาไทยยังไม่ได้วางหลักเรื่องนี้โดยตรง และวินิจฉัยว่าการออกคำสั่งอายัดห้ามธนาคารจ่ายเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6793/2543

ข้อยกเว้นกลฉ้อฉลเกิดจากคำวินิจฉัยของศาลนิวยอร์กในคดี Sztejn v. J. Henry Schroder Banking Corp. ปี ค.ศ. 1941 ผู้ขายบรรจุขนสัตว์และขยะลงในหีบห่อแทนขนแปรงตามที่ระบุในเอกสาร ศาลวินิจฉัยว่าหลักความเป็นอิสระ ไม่ ควร คุ้มครอง ผู้ขาย เมื่อ ธนาคาร ได้รับ แจ้ง ถึง กลฉ้อฉล ก่อน มี การ ยื่น ตั๋วแลกเงิน และเอกสาร[22] สภาขุนนางอังกฤษจำกัดขอบเขตของข้อยกเว้นนี้ในคดี United City Merchants v Royal Bank of Canada ซึ่งพนักงานของตัวแทนเรือแก้วันที่ในใบตราส่งโดยผู้ขายไม่รู้เห็น ข้อยกเว้นจึงใช้กับกลฉ้อฉลของผู้รับประโยชน์เท่านั้น ผู้ขายที่สุจริตยังมีสิทธิได้รับเงิน[23]

สำหรับประเทศไทย บทความวิชาการในนิติยสารบทบัณฑิตย์ปี 2567 ระบุว่ายังไม่มีคำพิพากษาของศาลไทยที่วินิจฉัยประเด็นกลฉ้อฉลในเลตเตอร์ออฟเครดิต[21] ผู้เขียนค้นระบบสืบค้นคำพิพากษาศาลฎีกาในรอบนี้และยังไม่พบเช่นกัน คำพิพากษาที่ใกล้ที่สุดคือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6793/2543 ซึ่งผู้ซื้ออ้างว่าถูกหลอกให้ซื้อวัตถุดิบราคาสูงเกินจริง ศาลฎีกาเน้นผลเสียต่อความน่าเชื่อถือในวงการค้าระหว่างประเทศและสิทธิของธนาคารผู้รับซื้อเอกสาร และวางหลักว่าการออกคำสั่งอายัดห้ามจ่ายเงินต้องระมัดระวังอย่างยิ่ง[5] ผู้เขียนอ่านคำพิพากษานี้ว่า ผู้ขอเปิดที่จะขอให้ศาลห้ามธนาคารจ่ายเงินต้องมีพยานหลักฐานกลฉ้อฉลของผู้รับประโยชน์ที่ชัดแจ้ง ไม่ใช่เพียงข้อพิพาทเรื่องราคาหรือคุณภาพ และต้องคำนึงถึงสิทธิของธนาคารผู้รับซื้อเอกสารหรือผู้ยืนยันที่สุจริตซึ่งได้จ่ายเงินไปแล้ว

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

ศาลที่มีอำนาจและการดำเนินคดี

คดีแพ่งเกี่ยวกับเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ออกเกี่ยวเนื่องกับการซื้อขายระหว่างประเทศ ทรัสต์รีซีท และการประกันที่เกี่ยวกับกิจการดังกล่าว อยู่ในอำนาจศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ตามมาตรา 7 (6) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศฯ พ.ศ. 2539

คดีเลตเตอร์ออฟเครดิตเป็นคดีการค้าระหว่างประเทศโดยตรงตามบทบัญญัติที่จัดตั้งศาลชำนัญพิเศษนี้ บทบัญญัติครอบคลุมทั้งคดีที่ธนาคารฟ้องผู้ขอเปิดและผู้ค้ำประกัน คดีที่ผู้รับประโยชน์ฟ้องธนาคาร และคดีตามสัญญาทรัสต์รีซีท[4]

> พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 7 (5) และ (6)
>
> “(5) คดีแพ่งเกี่ยวกับการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า หรือตราสารการเงินระหว่างประเทศ หรือการให้บริการระหว่างประเทศ การขนส่งระหว่างประเทศ การประกันภัยและนิติกรรมอื่นที่เกี่ยวเนื่อง
>
> (6) คดีแพ่งเกี่ยวกับเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ออกเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมตาม (5) การส่งเงินเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ทรัสต์รีซีท รวมทั้งการประกันเกี่ยวกับกิจการดังกล่าว”

คดีที่ผู้เขียนกล่าวถึงในหน้านี้หลายเรื่อง เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8972/2553 เริ่มที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางแล้วอุทธรณ์ตรงต่อศาลฎีกา[18] สำหรับผู้ขายต่างประเทศที่จะฟ้องธนาคารไทย เลตเตอร์ออฟเครดิตบางฉบับกำหนดกฎหมายที่ใช้และศาลที่มีเขตอำนาจไว้ ส่วนที่ไม่ได้กำหนด ศาลไทยต้องพิจารณากฎหมายที่ใช้บังคับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 ประเด็นนี้ควรตรวจตั้งแต่ก่อนส่งหนังสือทวงถาม เพราะกำหนดทั้งศาลที่ฟ้องและวิธีนำสืบ UCP 600 เป็นพยานหลักฐาน

กฎหมายเปรียบเทียบ: อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และไทย

ศาลอังกฤษบังคับข้อ 16 ของ UCP 600 อย่างเคร่งครัดต่อธนาคาร สหรัฐอเมริกาบัญญัติหลักตรวจเอกสารเคร่งครัด กำหนดเวลาตรวจ และผลหมดสิทธิอ้างข้อบกพร่องไว้ใน UCC § 5-108 ส่วนไทยอาศัยข้อตกลงของคู่กรณีและคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งยอมรับหลักความเป็นอิสระและหลักตรวจเอกสารครบถ้วน แต่ยังไม่มีคำพิพากษาเรื่องข้อ 16 และข้อยกเว้นกลฉ้อฉลโดยตรง

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

เมื่อเทียบสามระบบ จุดร่วมคือหลักความเป็นอิสระและหลักตรวจเอกสาร จุดต่างอยู่ที่ที่มาของกติกา อังกฤษใช้ UCP เป็นข้อสัญญาและพัฒนาการตีความผ่านคำพิพากษา เช่น คดี Fortis ซึ่งศาลวินิจฉัยหน้าที่ของธนาคารหลังแจ้งปฏิเสธ[14] สหรัฐอเมริกาบัญญัติหลักไว้ในกฎหมาย ให้เวลาธนาคารตรวจเอกสารไม่เกินเจ็ดวันทำการ และให้ UCP มีผลเหนือเมื่อเครดิตอ้างถึง[9] ไทยอยู่ใกล้ระบบอังกฤษ เพราะไม่มีกฎหมายเฉพาะและอาศัยมาตรา 368 ในการตีความข้อสัญญา ความต่างที่สำคัญคือศาลไทยวางหลักคุ้มครองผู้ขอเปิดเมื่อธนาคารจ่ายเงินตามเอกสารที่ไม่ครบไว้ชัดเจนในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548[11] แต่ยังไม่มีคำพิพากษาที่คุ้มครองผู้รับประโยชน์จากการปฏิเสธที่ไม่ชอบตามข้อ 16 ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อคดีประเภทนี้ขึ้นสู่ศาลไทย ศาลน่าจะตีความข้อ 16 (f) ตามถ้อยคำ เพราะข้อนี้เป็นข้อสัญญาที่ธนาคารผู้ออกเลือกรับเข้ามาเอง และการตีความเช่นนั้นสอดคล้องกับความประสงค์ในทางสุจริตและปกติประเพณีตามมาตรา 368

นิติเศรษฐศาสตร์และปรัชญากฎหมาย: ทำไมจึงต้องเคร่งครัด

หลักตรวจเอกสารเคร่งครัดเป็นกฎ (rule) ไม่ใช่มาตรฐาน (standard) ในความหมายของนิติเศรษฐศาสตร์ ช่วยลดต้นทุนการตรวจของธนาคารและทำให้ผลคาดการณ์ได้ ส่วนงานวิจัยเชิงประจักษ์ชี้ว่ามูลค่าที่แท้จริงของเลตเตอร์ออฟเครดิตอยู่ที่ชื่อเสียงของธนาคารในฐานะตัวกลาง มากกว่าความแน่นอนของการจ่ายเงิน

Louis Kaplow แยกกติกาทางกฎหมายเป็นกฎซึ่งกำหนดเนื้อหาไว้ล่วงหน้า กับมาตรฐานซึ่งปล่อยให้ผู้ใช้กฎหมายตัดสินเนื้อหาภายหลัง กฎมีต้นทุนการบัญญัติสูงแต่ต้นทุนการใช้ต่ำ จึงเหมาะกับพฤติการณ์ที่เกิดซ้ำจำนวนมาก[24] การตรวจเอกสารตามเลตเตอร์ออฟเครดิตเป็นตัวอย่างที่ชัดของพฤติการณ์ซ้ำจำนวนมาก ธนาคารตรวจเอกสารหลายพันชุดต่อเดือนโดยไม่รู้ธุรกิจของลูกค้า ถ้ากติกาเป็นมาตรฐาน เช่น “ตรงในสาระสำคัญ” ธนาคารต้องประเมินความสำคัญทางธุรกิจของความต่างทุกจุด ต้นทุนและความเสี่ยงนี้จะสะท้อนกลับมาเป็นค่าธรรมเนียมที่สูงขึ้น หลักเคร่งครัดจึงย้ายต้นทุนไปไว้ที่ฝ่ายซึ่งป้องกันความผิดพลาดได้ถูกที่สุด คือผู้ขายที่จัดทำเอกสาร และผู้ซื้อที่ร่างเงื่อนไข

งานของ Mann ตั้งคำถามต่อเหตุผลข้างต้น เมื่อการเรียกเก็บเงินส่วนใหญ่มีข้อบกพร่องและได้รับเงินเพราะผู้ซื้อสละสิทธิ เลตเตอร์ออฟเครดิตก็ไม่ได้ให้ความแน่นอนแก่ผู้ขายอย่างที่ทฤษฎีกล่าวอ้าง Mann อธิบายว่าคุณค่าที่แท้จริงอยู่ที่การเป็นตัวกลางด้านชื่อเสียง (reputational intermediation) ผู้ซื้อที่ปฏิเสธการสละสิทธิโดยไม่มีเหตุผลเสี่ยงต่อความสัมพันธ์กับธนาคารของตน และธนาคารมีแรงจูงใจรักษาชื่อเสียงในตลาดระหว่างประเทศ[12] Clayton P. Gillette เสนอในบทวิจารณ์ฉบับเดียวกันว่าเลตเตอร์ออฟเครดิตทำหน้าที่เป็นสัญญาณ (signal) ของความน่าเชื่อถือของผู้ซื้อด้วย[25]

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

ในทางปรัชญากฎหมาย ข้อถกเถียงนี้คือข้อถกเถียงระหว่างรูปแบบนิยม (formalism: แนวคิดที่ให้ผลทางกฎหมายตามถ้อยคำและรูปแบบที่กำหนดไว้) กับแนวคิดที่ดูวัตถุประสงค์ทางพาณิชย์ หลักเคร่งครัดเป็นรูปแบบนิยมที่ตลาดเลือกเอง เพราะคุณค่าของรูปแบบอยู่ที่ทำให้คนแปลกหน้าข้ามพรมแดนค้าขายกันได้โดยไม่ต้องไว้ใจกัน ข้อ 14 (d) ของ UCP 600 และ ISBP คือการปรับรูปแบบนิยมนั้นให้รับความต่างที่ไม่มีนัยสำคัญได้ โดยยังรักษาความคาดการณ์ได้ไว้ บทเรียนสำหรับลูกความของสำนักงานคือ เอกสารที่ถูกต้องตั้งแต่ต้นมีมูลค่ามากกว่าการโต้แย้งภายหลัง และเมื่อการโต้แย้งเกิดขึ้น ต้องโต้แย้งด้วยถ้อยคำของ UCP 600 และ ISBP ไม่ใช่ด้วยความเป็นธรรมทั่วไป

สิ่งที่ผู้ส่งออกและผู้นำเข้าควรทำ

ผู้ส่งออกควรตรวจร่างเลตเตอร์ออฟเครดิตกับตารางการผลิตและการขนส่งก่อนเครดิตออก ตรวจเอกสารก่อนยื่น และตรวจคำบอกกล่าวปฏิเสธตามข้อ 16 ทันทีที่ได้รับ ผู้นำเข้าควรร่างเงื่อนไขเอกสารให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการจริง ตรวจชุดเอกสารก่อนสละสิทธิ และสงวนสิทธิเป็นหนังสือก่อนรับเอกสารไปออกสินค้า

สำหรับผู้ส่งออก ข้อแรก ตรวจร่างเลตเตอร์ออฟเครดิตทันทีที่ได้รับ เทียบวันส่งสินค้าครั้งสุดท้าย วันหมดอายุ สถานที่ยื่นเอกสาร และรายการเอกสาร กับตารางการผลิตและตารางเรือจริง ข้อที่สอง ขอแก้เงื่อนไขที่ปฏิบัติไม่ได้ก่อนส่งสินค้า เช่น ใบรับรองที่ต้องออกโดยหน่วยงานที่ไม่มีในประเทศ หรือคำพรรณนาสินค้าที่ไม่ตรงชื่อในใบอนุญาตส่งออก ข้อที่สาม ใช้คำพรรณนาสินค้าในบัญชีราคาตามเครดิตทุกตัวอักษร ข้อที่สี่ ยื่นเอกสารเร็วพอให้มีเวลาแก้ไขและยื่นใหม่ภายในยี่สิบเอ็ดวันและภายในอายุเครดิต ข้อที่ห้า เมื่อได้รับคำบอกกล่าวปฏิเสธ ให้ตรวจวันที่และเนื้อหาของคำบอกกล่าวตามรายการห้าคำถามข้างต้นก่อนตอบธนาคาร

สำหรับผู้นำเข้า ข้อแรก ระบุในคำขอเปิดทุกเอกสารที่ท่านต้องการได้รับจริง ถ้าต้องการคู่มือ แบบทางเทคนิค หรือใบรับรองการตรวจสินค้า ต้องเขียนเป็นเงื่อนไขเอกสาร เพราะธนาคารตรวจเฉพาะเอกสาร ข้อที่สอง หลีกเลี่ยงเงื่อนไขที่ไม่ใช่เอกสาร (non-documentary condition: เงื่อนไขที่ไม่ได้ระบุเอกสารที่ใช้แสดงการปฏิบัติตาม) เพราะ UCP 600 ข้อ 14 (h) ให้ธนาคารไม่ต้องสนใจเงื่อนไขเช่นนั้น ข้อที่สาม เมื่อธนาคารขอให้สละสิทธิ ขอสำเนาเอกสารทั้งชุดมาตรวจก่อนตอบ ข้อที่สี่ ถ้าต้องรับเอกสารไปออกสินค้าก่อนตัดสินใจ ให้ทำหนังสือสงวนสิทธิเป็นรายข้อ ข้อที่ห้า เมื่อถูกเรียกให้ชดใช้ตามสัญญาทรัสต์รีซีท ให้ตรวจว่าธนาคารจ่ายเงินตามเอกสารที่ครบเงื่อนไขหรือไม่ ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

เรื่องที่เกี่ยวข้องกันซึ่งสำนักงานให้บริการด้วย ได้แก่ การตรวจสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศก่อนลงนาม เพื่อกำหนดเงื่อนไขการชำระเงินและเอกสารให้สอดคล้องกับเลตเตอร์ออฟเครดิต ที่หน้า ตรวจสัญญาการค้า ระหว่างประเทศ และ สิทธิเรียกร้อง ต่อ ผู้ขนส่ง เมื่อ สินค้า เสียหาย ระหว่างทาง ที่ หน้า สินค้า เสียหาย ระหว่างขนส่งทางทะเล

การตรวจเอกสาร คำบอกกล่าวปฏิเสธ และข้อพิพาทเลตเตอร์ออฟเครดิต

สำนักงานตรวจร่างเลตเตอร์ออฟเครดิตและคำขอเปิด ตรวจเอกสารก่อนยื่นหรือก่อนสละสิทธิ ตรวจความชอบของคำบอกกล่าวปฏิเสธตาม UCP 600 ข้อ 16 จัดทำหนังสือโต้แย้งถึงธนาคาร และดำเนินคดีเลตเตอร์ออฟเครดิตและทรัสต์รีซีทในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

1. ตรวจเงื่อนไขก่อนเครดิตออก เทียบร่างเลตเตอร์ออฟเครดิตกับสัญญาซื้อขาย ตารางการผลิต และตารางขนส่ง และร่างคำขอแก้ไขเงื่อนไขที่ปฏิบัติไม่ได้
2. ตรวจเอกสารก่อนยื่น ตาม UCP 600 ข้อ 14 ข้อ 18 ถึงข้อ 28 และ ISBP ฉบับ ค.ศ. 2023
3. ตรวจคำบอกกล่าวปฏิเสธ กำหนดห้าวันทำการ ความครบถ้วนของข้อบกพร่อง สถานะของเอกสาร และพฤติกรรมของธนาคารหลังแจ้งปฏิเสธ ตามข้อ 16
4. หนังสือโต้แย้งและเจรจา ถึงธนาคารผู้ออก ธนาคารผู้ยืนยัน หรือผู้ซื้อ รวมถึงหนังสือสงวนสิทธิของผู้นำเข้า
5. ข้อต่อสู้ของผู้ขอเปิด ในคดีที่ธนาคารเรียกให้ชดใช้ตามคำขอเปิด ทรัสต์รีซีท หรือตั๋วสัญญาใช้เงิน
6. ดำเนินคดี ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ หรืออนุญาโตตุลาการตามข้อตกลง

การปรึกษาหนึ่งเรื่อง 45 นาที ค่าบริการ 4,900 บาท เหมาะกับผู้ที่ได้รับคำบอกกล่าวปฏิเสธแล้วและต้องการทราบว่าข้อบกพร่องที่ธนาคารอ้างชอบด้วย UCP 600 หรือไม่ หรือผู้นำเข้าที่ถูกเรียกให้ชดใช้และต้องการทราบข้อต่อสู้ งานตรวจเอกสารเป็นชุด งานเจรจา และงานดำเนินคดี สำนักงานเสนอราคาตามขอบเขตเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนเริ่มงาน

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

คำถามก่อนว่าจ้าง

คำถาม ที่ ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า และ ฝ่าย การเงิน ของ บริษัท มัก ตั้ง เมื่อ เลตเตอร์ออฟ เครดิต ถูก ปฏิเสธ เพราะ เอกสารไม่ตรงเงื่อนไข หรือเมื่อธนาคารเรียกให้ชดใช้เงิน และก่อนว่าจ้างสำนักงานตรวจเอกสารหรือดำเนินคดี

L/C ถูกปฏิเสธเพราะ discrepancy ต้องทำอย่างไรก่อน

ตรวจ คำบอกกล่าว ปฏิเสธ ก่อน แก้ เอกสาร ธนาคาร ต้อง ปฏิเสธ ภายใน ห้า วันทำการ ธนาคาร ถัดจาก วัน ยื่น ด้วยคำบอกกล่าวครั้งเดียวที่ระบุข้อบกพร่องทุกข้อและสถานะของเอกสาร ตาม UCP 600 ข้อ 14 (b) และ ข้อ 16 ถ้า ธนาคาร ไม่ ปฏิบัติตาม ธนาคาร หมด สิทธิ อ้างว่า เอกสาร ไม่ ถูก ต้องตาม ข้อ 16 (f) จากนั้น จึง พิจารณาว่าจะยื่นเอกสารแก้ไขภายในยี่สิบเอ็ดวันและภายในอายุเครดิต หรือเจรจาให้ผู้ซื้อสละสิทธิ

ธนาคารมีเวลาตรวจเอกสาร L/C กี่วัน

ไม่เกินห้าวันทำการธนาคารถัดจากวันยื่นเอกสาร ตาม UCP 600 ข้อ 14 (b) และการที่ธนาคารถามผู้ขอเปิดว่าจะสละสิทธิหรือไม่ ไม่ขยายกำหนดนี้ตามข้อ 16 (b)

สินค้าไม่ตรงสัญญา ผู้ซื้อสั่งธนาคารไม่ให้จ่ายเงินตาม L/C ได้หรือไม่

โดยหลักไม่ได้ ธนาคารตรวจเอกสาร ไม่ตรวจสินค้า เมื่อเอกสารถูกต้องตามเงื่อนไข ผู้ซื้อต้องชดใช้ธนาคาร แม้สินค้าไม่ตรงสัญญา ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 775/2525 และการขออายัดห้ามจ่ายเงินต้องพิจารณาด้วย ความระมัดระวัง อย่างยิ่ง ตาม คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 6793/2543 สิทธิ เรื่อง สินค้า ต้อง ใช้กับ ผู้ขาย ผู้ขนส่ง หรือผู้รับประกันภัย

ธนาคารจ่ายเงินไปทั้งที่เอกสารไม่ครบ ผู้นำเข้าต้องชดใช้หรือไม่

ไม่ต้องชดใช้ ถ้าเอกสารไม่ครบตามเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิตและผู้นำเข้าไม่ได้สละสิทธิ ศาลฎีกาในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548 ถือว่าเป็นการจ่ายเงินผิดจากคำสั่งของผู้ขอเปิด ผู้ขอเปิดไม่ต้องรับผิดตามตั๋วสัญญาใช้เงินและสัญญาทรัสต์รีซีทที่มีมูลหนี้จากเลตเตอร์ออฟเครดิต และผู้ค้ำประกันก็ไม่ต้องรับผิด

ธนาคารฟ้องเรียกเงินตามสัญญา L/C ได้ภายในกี่ปี

ภายใน สิบ ปี ตามมาตรา 193/30 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะ ไม่ มี กฎหมาย กำหนด อายุความไว้โดยเฉพาะ และธนาคารไม่ใช่ผู้รับทำการงานตามมาตรา 193/34 (7) ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 266/2546

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

ค่าบริการตรวจเอกสารและคำบอกกล่าวปฏิเสธคิดอย่างไร

เริ่มจากการปรึกษาหนึ่งเรื่อง 45 นาที ค่าบริการ 4,900 บาท งานตรวจเอกสารเป็นชุด งานเจรจา และงานดำเนินคดี สำนักงานเสนอราคาตามขอบเขตเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนเริ่มงาน

ผู้รับผิดชอบงาน

งาน เลตเตอร์ออฟ เครดิต และ การ ชำระเงิน ระหว่างประเทศ อยู่ ใน ความรับผิดชอบ ของ เอกสยาม ชัยศร ที่ปรึกษากฎหมาย ผู้ก่อตั้งและกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด ซึ่งให้คำปรึกษาด้านกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ รวมถึงการเงินในธุรกิจระหว่างประเทศ การรับขนของ และการระงับข้อพิพาททางการค้า

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานนี้ ได้แก่ ระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (LL.M.) สาขากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (LL.M.) สาขากฎหมายระหว่างประเทศ (กฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศ) คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ระดับ ปริญญาโท หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต (LL.M.) สาขากฎหมายการเงินและภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประวัติและคุณวุฒิฉบับเต็ม

เชิงอรรถ

1. ระเบียบประเพณีและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิตเอกสาร ฉบับแก้ไข ค.ศ. 2007 (Uniform Customs and Practice for Documentary Credits, ICC Publication No. 600 หรือ UCP 600) ของหอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce: ICC) ถ้อยคำเป็นลิขสิทธิ์ของหอการค้านานาชาติ เชิงอรรถนี้จึงสรุปสาระของข้อที่อ้าง ไม่ยกถ้อยคำ, UCP 600 ใช้บังคับต่อเมื่อเลตเตอร์ออฟเครดิตระบุว่าอยู่ใต้ระเบียบนี้ (ข้อ 1) เลตเตอร์ออฟเครดิตเป็นธุรกรรมแยกจากสัญญาซื้อขาย ธนาคารไม่ผูกพันตามสัญญานั้นแม้เลตเตอร์ออฟเครดิตจะอ้างถึง (ข้อ 4) และธนาคารเกี่ยวข้องกับเอกสาร ไม่เกี่ยวข้องกับสินค้า บริการ หรือการปฏิบัติการที่เอกสารอ้างถึง (ข้อ 5)

2. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 775/2525 (วรรคแรกวินิจฉัยโดยมติที่ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 5/2524) วินิจฉัยว่าเมื่อจำเลยตกลงให้ถือระเบียบประเพณีและพิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิตมีเอกสารประกอบของสภาหอการค้านานาชาติ ซึ่ง “ให้ถือเอาความถูกต้องของเอกสารเป็นหลัก” เป็นส่วนหนึ่งของข้อสัญญา และผู้ขายเสนอเอกสาร “ถูกต้องตรงตามเงื่อนไขที่ระบุในเลตเตอร์ออฟเครดิตแล้ว แม้สินค้านั้นไม่ตรงตามรายการที่ระบุในใบตราส่งบัญชีราคาสินค้าและใบเสนอดังกล่าวก็ตาม จำเลยก็ต้องรับผิดตามข้อตกลงที่ได้ทำกันไว้” และวินิจฉัยต่อว่าเมื่อผู้ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตทำสัญญาทรัสต์รีซีทแบ่งชำระเป็นงวดแล้วผิดนัดงวดแรก ธนาคารมีสิทธิฟ้องเรียกหนี้ทั้งจำนวนได้ (อ่านจาก deka.supremecourt.or.th 16 ตุลาคม 2569)

3. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 368 บัญญัติ ว่า “สัญญา นั้น ท่าน ให้ ตีความ ไป ตาม ความประสงค์ ใน ทาง สุจริต โดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย” (ฉบับปรับปรุงล่าสุดของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา searchlaw.ocs.go.th อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

4. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 7 บัญญัติว่า “ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังต่อไปนี้ ... (5) คดีแพ่งเกี่ยวกับการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า หรือตราสารการเงินระหว่างประเทศ หรือการให้บริการระหว่างประเทศ การขนส่งระหว่างประเทศ การประกันภัยและนิติกรรมอื่นที่เกี่ยวเนื่อง (6) คดีแพ่งเกี่ยวกับเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ออกเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมตาม (5) การส่งเงินเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ทรัสต์รีซีท รวมทั้งการประกันเกี่ยวกับกิจการดังกล่าว ...” (ถ้อยคำเทียบสองแหล่งตรงกันทุกคำ และตรงกับสาระที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางเผยแพร่ในหน้าเขตอำนาจศาล ipitc.coj.go.th อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

5. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6793/2543 วินิจฉัยว่าธนาคารผู้ออกเลตเตอร์ออฟเครดิต “ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขายสินค้า” และ “มีหน้าที่ในการตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขก่อนจ่ายเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตเท่านั้น” เมื่อเลตเตอร์ออฟเครดิตเปิดให้ธนาคารใดรับซื้อเอกสารได้ ธนาคารผู้รับซื้อเอกสาร (negotiating bank) มีสิทธิรับเงินจากธนาคารผู้ออก การที่ศาลจะออกคำสั่งอายัดห้ามธนาคารผู้ออกชำระเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต “จึงต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง” (อ่านจาก deka.supremecourt.or.th 16 ตุลาคม 2569)

6. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 266/2546 วินิจฉัยว่าธนาคารเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต “เพื่อให้ความคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ซื้อสินค้า ขณะเดียวกันก็เป็นการรับรองต่อผู้ขายสินค้าว่าผู้ขายสินค้าจะได้รับการชำระเงินอย่างแน่นอน ถ้าผู้ขายสินค้าได้ปฏิบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในเลตเตอร์ออฟเครดิต” ธนาคารจึงมิใช่ผู้ประกอบธุรกิจรับทำการงานตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/34 (7) และ “การฟ้องร้องให้รับผิดตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิต ไม่มีกฎหมายบัญญัติกำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีอายุความสิบปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30” (อ่านจาก deka.supremecourt.or.th 16 ตุลาคม 2569)

7. International Standard Banking Practice for the Examination of Documents under UCP 600 (ISBP) ฉบับ ค.ศ. 2023 ICC Publication No. 821 หอการค้านานาชาติระบุว่าต้องอ่านคู่กับ UCP 600 เสมอ และรวบรวมแนวปฏิบัติจากความเห็นของคณะกรรมาธิการการธนาคารที่อนุมัติตั้งแต่ ค.ศ. 2013 (2go.iccwbo.org อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

8. ระเบียบประเพณีและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิตเอกสาร ฉบับแก้ไข ค.ศ. 2007 (Uniform Customs and Practice for Documentary Credits, ICC Publication No. 600 หรือ UCP 600) ของหอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce: ICC) ถ้อยคำเป็นลิขสิทธิ์ของหอการค้านานาชาติ เชิงอรรถนี้จึงสรุปสาระของข้อที่อ้าง ไม่ยกถ้อยคำ, ข้อ 14 (a) ธนาคารต้องตรวจการยื่นเอกสารโดยดูจากเอกสารเพียงอย่างเดียวว่าเอกสารปรากฏตามหน้าเอกสารว่าเป็นการยื่นที่ถูกต้องหรือไม่, ข้อ 14 (b) ธนาคารมีเวลาตรวจสูงสุดห้าวันทำการธนาคารถัดจากวันยื่นเอกสาร, ข้อ 14 (c) การยื่นที่มีเอกสารการขนส่งต้นฉบับต้องทำไม่ช้ากว่ายี่สิบเอ็ดวันตามปฏิทินหลังวันส่งสินค้า และไม่ช้ากว่าวันหมดอายุของเลตเตอร์ออฟเครดิต, ข้อ 14 (d) ข้อมูลในเอกสารไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกตัวอักษร แต่ต้องไม่ขัดกับข้อมูลในเอกสารนั้นเอง เอกสารอื่น หรือเลตเตอร์ออฟเครดิต, ข้อ 14 (e) เอกสารอื่นนอกจากบัญชีราคาสินค้าอาจพรรณนาสินค้าเป็นคำทั่วไปที่ไม่ขัดกับคำพรรณนาในเลตเตอร์ออฟเครดิต, ข้อ 18 (c) คำพรรณนาสินค้าในบัญชีราคาสินค้าทางการค้าต้องตรงกับที่ปรากฏในเลตเตอร์ออฟเครดิต, ข้อ 28 (e) วันที่ของเอกสารประกันภัยต้องไม่หลังวันส่งสินค้า เว้นแต่เอกสารประกันภัยแสดงว่าความคุ้มครองมีผลตั้งแต่วันที่ไม่หลังวันส่งสินค้า, ข้อ 28 (f) (ii) ถ้าไม่ได้กำหนดไว้จำนวนเงินเอาประกันภัยต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 110 ของราคา CIF หรือ CIP ของสินค้า

9. Uniform Commercial Code § 5-108 (a) บัญญัติว่า “(a) Except as otherwise provided in Section 5-109, an issuer shall honor a presentation that, as determined by the standard practice referred to in subsection (e), appears on its face strictly to comply with the terms and conditions of the letter of credit. Except as otherwise provided in Section 5-113 and unless otherwise agreed with the applicant, an issuer shall dishonor a presentation that does not appear so to comply.” และ § 5-108 (c) บัญญัติว่า “(c) Except as otherwise provided in subsection (d), an issuer is precluded from asserting as a basis for dishonor any discrepancy if timely notice is not given, or any discrepancy not stated in the notice if timely notice is given.” (law.cornell.edu อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569), § 5-108 (b) ให้เวลาธนาคารผู้ออกไม่เกินสิ้นวันทำการที่เจ็ดหลังวันรับเอกสาร ส่วน UCP 600 ข้อ 14 (b) ให้ห้าวันทำการธนาคาร เมื่อเลตเตอร์ออฟเครดิตอยู่ใต้ UCP 600 กรอบเวลาของ UCP จึงเป็นข้อที่ธนาคารต้องปฏิบัติ

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

10. คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 1561/2529 วินิจฉัย ว่า เมื่อ ใบตราส่ง สินค้า ทางเรือ แสดงว่า ได้ บรรทุก สินค้า ขึ้นระวาง เรือ แล้ว ธนาคาร ตัวแทน มี หน้าที่ ต้อง จ่าย เงิน ให้ ผู้ขาย และ “โจทก์ หรือ ธนาคาร ตัวแทน ของ โจทก์ ไม่ มี หน้าที่ ต้อง ตรวจตรา ว่า ความจริง สินค้า ได้ บรรทุก ลง เรือ แล้ว หรือ ไม่” (อ่านจาก deka.supremecourt.or.th 16 ตุลาคม 2569)

11. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548 ผู้ขายไม่ได้ส่งเอกสารแสดงคุณลักษณะทางเทคนิค แบบระบบไฟฟ้า คู่มือการใช้งาน และรายการชิ้นส่วนอะไหล่ตามเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิต ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “แม้โจทก์และธนาคารตัวแทนของโจทก์จะไม่มีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของสินค้าในตู้สินค้า แต่ก็มีหน้าที่จะต้องตรวจสอบเอกสารตามที่ระบุในเลตเตอร์ออฟเครดิตให้ถูกต้องครบถ้วนตามคำสั่งของจำเลยที่ 1” การชำระเงินโดยไม่ตรวจสอบเอกสารให้ครบถ้วนเป็นการชำระ “โดยผิดจากคำสั่งของจำเลยที่ 1” ผู้ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตจึงไม่ต้องชดใช้เงิน ไม่ต้องรับผิดตามตั๋วสัญญาใช้เงินและสัญญาทรัสต์รีซีทซึ่งมีมูลหนี้เดิมจากเลตเตอร์ออฟเครดิต สัญญาทรัสต์รีซีทไม่มีลักษณะเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ และผู้ค้ำประกันไม่ต้องรับผิด (กฎหมายที่เกี่ยวข้องตามที่ระบบระบุ: ป.พ.พ. มาตรา 193/14 (1) มาตรา 694 และมาตรา 702) (อ่านจาก deka.supremecourt.or.th 16 ตุลาคม 2569)

12. Ronald J. Mann, “The Role of Letters of Credit in Payment Transactions” (2000) 98(8) Michigan Law Review 2494 doi: 10.2307/1290352 (ตรวจบรรณานุกรมกับ Crossref), บทคัดย่อฉบับ SSRN ระบุว่าผู้เขียนเก็บข้อมูลธุรกรรม 500 รายการจากธนาคารในสหรัฐอเมริกาห้าแห่ง แห่งละ 100 รายการ พบว่าการเรียกเก็บเงินที่ถูกต้องตามเลตเตอร์ออฟเครดิตมีน้อยกว่าร้อยละ 25 และส่วนใหญ่ได้รับเงินหลังธนาคารขอความยินยอมจากผู้ซื้อ (doi:10.2139/ssrn.214633 อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

13. ระเบียบประเพณีและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิตเอกสาร ฉบับแก้ไข ค.ศ. 2007 (Uniform Customs and Practice for Documentary Credits, ICC Publication No. 600 หรือ UCP 600) ของหอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce: ICC) ถ้อยคำเป็นลิขสิทธิ์ของหอการค้านานาชาติ เชิงอรรถนี้จึงสรุปสาระของข้อที่อ้าง ไม่ยกถ้อยคำ, ข้อ 16 (a) เมื่อธนาคารเห็นว่าการยื่นไม่ถูกต้อง ธนาคารอาจปฏิเสธการจ่ายเงินหรือการรับซื้อเอกสารได้, ข้อ 16 (b) ธนาคารผู้ออกอาจติดต่อผู้ขอเปิดเพื่อขอให้สละสิทธิยกข้อบกพร่องได้ตามดุลพินิจ แต่ไม่ขยายระยะเวลาตามข้อ 14 (b), ข้อ 16 (c) การปฏิเสธต้องทำเป็นคำบอกกล่าวครั้งเดียวที่ระบุว่าธนาคารปฏิเสธ ระบุข้อบกพร่องแต่ละข้อ และระบุว่าธนาคารจะถือเอกสารไว้รอคำสั่ง ถือไว้จนกว่าผู้ขอเปิดจะสละสิทธิ ส่งเอกสารคืน หรือดำเนินการตามคำสั่งที่ได้รับก่อนหน้า, ข้อ 16 (d) คำบอกกล่าวต้องส่งทางโทรคมนาคม หรือทางอื่นที่รวดเร็วถ้าทำไม่ได้ ไม่ช้ากว่าสิ้นวันทำการธนาคารที่ห้าถัดจากวันยื่น, ข้อ 16 (f) ธนาคารที่ไม่ปฏิบัติตามข้อนี้หมดสิทธิอ้างว่าเอกสารไม่ถูกต้อง, ข้อ 16 (g) เมื่อปฏิเสธแล้วและได้รับเงินคืนจากธนาคารผู้ยืนยันหรือผู้รับซื้อ ธนาคารผู้ออกมีสิทธิเรียกเงินที่ชดใช้ไปคืนพร้อมดอกเบี้ย

14. Fortis Bank SA/NV v Indian Overseas Bank [2011] EWCA Civ 58 (31 January 2011), ธนาคารผู้ออกแจ้งว่าจะส่งเอกสารคืนแต่ถือเอกสารไว้และส่งคืนเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2009 (ย่อหน้า 5 และ 64-70), ศาลชั้นต้น (Hamblen J) วินิจฉัยว่าธนาคารผู้ออกที่เลือกส่งเอกสารคืนตามข้อ 16 มีหน้าที่ส่งคืนโดยรวดเร็วตามสมควร (reasonable promptness) เมื่อไม่ส่งคืนจึงหมดสิทธิอ้างข้อบกพร่องตามข้อ 16 (f) ศาลอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ของธนาคารผู้ออก และวินิจฉัยด้วยว่าระยะยื่นเอกสารที่เลตเตอร์ออฟเครดิตกำหนดให้นับจากวันที่ในใบตราส่ง ย่อมมีผลเหนือข้อ 14 (c) ของ UCP 600 (bailii.org อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

15. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 807 บัญญัติว่า “ตัวแทนต้องทำการตามคำสั่งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายของตัวการ เมื่อไม่มีคำสั่งเช่นนั้น ก็ต้องดำเนินตามทางที่เคยทำกันมาในกิจการค้าขายอันเขาให้ตนทำอยู่นั้น อนึ่ง บทบัญญัติมาตรา 659 ว่าด้วย การฝากทรัพย์ นั้น ท่านให้นำมาใช้ด้วย โดย อนุโลม ตามควร” (ฉบับ ปรับปรุง ล่าสุด ของ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา searchlaw.ocs.go.th อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

16. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 812 บัญญัติว่า “ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นอย่างใด ๆ เพราะความประมาทเลินเล่อของตัวแทนก็ดี เพราะไม่ทำการเป็นตัวแทนก็ดี หรือเพราะทำการโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจก็ดี ท่านว่าตัวแทนจะต้องรับผิด” (ฉบับปรับปรุงล่าสุดของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา searchlaw.ocs.go.th อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

17. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 816 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ถ้าในการจัดทำกิจการอันเขามอบหมายแก่ตนนั้น ตัวแทนได้ออกเงินทดรองหรือออกเงินค่าใช้จ่ายไป ซึ่งพิเคราะห์ตามเหตุควรนับว่าเป็นการจำเป็นได้ไซร้ ท่านว่าตัวแทนจะเรียกเอาเงินชดใช้จาก ตัวการ รวมทั้ง ดอกเบี้ย นับแต่ วันที่ ได้ ออก เงิน ไป นั้น ด้วย ก็ได้” (ฉบับ ปรับปรุง ล่าสุด ของ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา searchlaw.ocs.go.th อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/

18. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8972/2553 ธนาคารชำระค่ารถยนต์แทนผู้ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตและรับใบตราส่งไว้ในฐานะผู้รับตราส่งเพื่อเป็นหลักประกัน เมื่อผู้ขอเปิดผิดนัดและธนาคารขายรถยนต์ ธนาคาร “ต้องนำเงินที่ได้จากการขายรถยนต์ไปชำระหนี้ตามคำขอ เลตเตอร์ออฟ เครดิต” และไม่ มี สิทธิ นำ ไป หัก กับ หนี้ ราย อื่น หรือ หนี้ ของ จำเลย อื่น (อ่าน จาก deka.supremecourt.or.th 16 ตุลาคม 2569)

19. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 บัญญัติว่า “อายุความนั้น ถ้าประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้มีกำหนดสิบปี” และมาตรา 193/34 ซึ่งกำหนดอายุความสองปี บัญญัติไว้ใน (7) ว่า “(7) บุคคลซึ่งมิได้เข้าอยู่ในประเภทที่ระบุไว้ใน (1) แต่เป็นผู้ประกอบธุรกิจในการดูแลกิจการของผู้อื่นหรือรับทำการงานต่าง ๆ เรียกเอาสินจ้างอันจะพึงได้รับในการนั้น รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดรองไป” (ฉบับปรับปรุงล่าสุดของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา searchlaw.ocs.go.th อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

20. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1156/2546 ตีความคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ระบุว่าใบตราส่งให้ทำในนามธนาคารและให้แจ้งแก่ผู้ซื้อ แม้ข้อความตอนต่อมาจะให้เอกสารการส่งสินค้าทั้งหมดออกในนามผู้ซื้อ ศาลฎีกาถือว่าใบตราส่งยังต้องทำในนามธนาคาร โดยให้ธนาคารเป็นผู้รับตราส่ง (อ่านจาก deka.supremecourt.or.th 16 ตุลาคม 2569)

21. กิตสุรณ สังขสุวรรณ์, “กลฉ้อฉลในเลตเตอร์ออฟเครดิต” นิตยสารบทบัณฑิตย์ เล่ม 80 ตอน 2 (เมษายน ถึง มิถุนายน 2567) หน้า 45-84 (tci-thaijo.org อ่านหน้าบทคัดย่อเมื่อ 16 ตุลาคม 2569) บทคัดย่อระบุว่ายังไม่มีคำพิพากษาของศาลไทยที่วินิจฉัยประเด็นกลฉ้อฉลในเลตเตอร์ออฟเครดิต

22. Sztejn v. J. Henry Schroder Banking Corp., 177 Misc. 719, 31 N.Y.S.2d 631 (Sup. Ct. 1941) ผู้ขายบรรจุขนสัตว์และขยะแทนขนแปรงตามที่ระบุในเอกสาร ศาลไม่ยอมให้หลักความเป็นอิสระคุ้มครองผู้ขายในกรณี “where the bank has been given notice of the fraud before being presented with the drafts and documents for payment” คำวินิจฉัยนี้เป็นการวินิจฉัยตามคำฟ้องโดยยังไม่ได้ฟังข้อเท็จจริงว่ามีกลฉ้อฉลจริง (trans-lex.org อ่านเมื่อ 16 ตุลาคม 2569)

23. United City Merchants (Investments) Ltd v Royal Bank of Canada [1983] 1 AC 168 (HL) รายงานด้วยใน [1982] 2 WLR 1039, พนักงานของตัวแทนเรือแก้วันที่ในใบตราส่งจากวันที่ 16 เป็นวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1976 ให้อยู่ในกำหนดส่งสินค้า โดยผู้ขายไม่รู้เห็น สภาขุนนางวินิจฉัยว่าข้อยกเว้นกลฉ้อฉลจำกัดอยู่ที่กลฉ้อฉลของผู้รับประโยชน์ ผู้ขายที่สุจริตจึงยังมีสิทธิได้รับเงิน (ผู้เขียนตรวจข้อเท็จจริงกับบทสรุปคดีและตรวจเลขรายงานกับรายการวารสาร American Journal of International Law ยังไม่ได้อ่านคำพิพากษาฉบับเต็ม)

24. Louis Kaplow, “Rules versus Standards: An Economic Analysis” (1992) 42(3) Duke Law Journal 557 doi: 10.2307/1372840 (ตรวจบรรณานุกรมกับ Crossref)

25. Clayton P. Gillette, “Letters of Credit as Signals: Comments on Ronald Mann's ‘The Role of Letters of Credit in Payment Transactions’” (2000) 98(8) Michigan Law Review 2537 doi:10.2307/1290353 (ตรวจบรรณานุกรมกับ Crossref)

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamtradeinvestlaw.com/insights/letter-of-credit-discrepancy/